

OLYMPISMUS

Olympismus v Olympijské chartě

„Olympismus je životní filozofií, povznášející a vyváženě spojující v jeden celek zdatnost těla, vůle a ducha. Spojením sportu, kultury a výchovy usiluje olympismus o vytvoření způsobu života, založeného na radosti z vynaloženého úsilí, na výchovné hodnotě dobrého příkladu a na respektování základních universálních etických principů.

Cílem olympismu je zapojit sport do služby harmonického rozvoje člověka s cílem vytvořit mírovou společnost, která dbá o zachování lidské důstojnosti.

Olympijské hnutí představuje svornou, organizovanou, všeobecnou a trvalou činnost všech jednotlivců a uskupení inspirovaných hodnotami olympismu, uskutečňovanou pod vedením M.O.V. jako nejvyššího orgánu. Je rozšířeno na pěti kontinentech. Jeho vyvrcholením je účast sportovců celého světa na velkém sportovním festivalu, na olympijských hrách. Jeho symbolem je pět propojených kruhů.

Provozování sportu je lidským právem. Každý jedinec musí mít možnost provozovat sport bejakékoliv diskriminace a v olympijském duchu, jenž vyžaduje vzájemné porozumění v duchu přátelství, solidarity a fair-play. Organizaci, administrativu a řízení sportu musí kontrolovat nezávislé sportovní organizace.

Jakákoli forma diskriminace vůči zemi nebo osobě z důvodu rasy, náboženství, politického přesvědčení, pohlaví či z jiného důvodu je neslučitelná s příslušností k olympijskému hnutí.

Příslušnost k olympijskému hnutí vyžaduje dodržování Olympijské charty a uznání ze strany MOV.“

(Olympijská charta 2007)

Olympijská charta je kodifikací základních principů olympismu, pravidel a prováděcích ustanovení, schválených Mezinárodním olympijským výborem. Řídí organizaci, činnost a fungování olympijského hnutí a stanoví podmínky pro konání olympijských her: Olympijská charta slouží jako základní dokument ústavního charakteru stanoví a připomíná základní principy a podstatné hodnoty olympismu, jako stanoví Mezinárodního olympijského výboru, definuje hlavní vzájemná práva a povinnosti tří hlavních složek olympijského hnutí, jmenovitě Mezinárodního olympijského výboru, Mezinárodních federací a Národních olympijských výborů, dále pak organizačních výborů olympijských her.

Komentář

Uvedené formulace Olympijské charty se po dlouholetém úsilí tápání a diskusí

OLYMPISMUS

v MOV pokoušejí ve zkratce vystihnout to, o co se snažil zakladatel moderního olympismu Pierre de Coubertin.

Při hlubším přístupu se zdá, že toto poněkud proklamativní a stručné vyjádření neposkytuje dostatečně plastický a věcný obraz při hledání přesnějších a výstižnějších odpovědí na otázku, co je to vlastně olympismus ?

Uplynulo více jak sto let moderních olympijských her, tohoto nejvíce na veřejnosti viditelného projevu olympismu. Jejich existenci dnes bereme zcela samozřejmě na vědomí. Můžeme se však ptát: Proč se každé čtyři roky na dva týdny světová pozornost obrací na olympijské stadiony? V čem tkví tajemství jejich přitažlivosti? Proč se staly fenoménem XX. století? Čím přispěly OH kultuře a civilizaci minulého století?

Vyčerpávající odpovědi na tyto a další možné otázky nejsou k dispozici, každá může mít ze svého hlediska pravdu: od nekritického velebení až po zatracování. Jinak vidí hry novináři, jinak historici, jinak přímí účastníci her – sportovci, trenéři, funkcionáři, organizátoři, jinak diváci atd.

Při vysvětlování olympismu se vychází z původních myšlenek a představ Pierre de Coubertina. Coubertin obnovil olympijské hry, založil olympijské hnutí a zformuloval základní principy olympismu s cílem využít sport pro reformu výchovy mladé generace. Jejich prostřednictvím chtěl změnit postoj veřejnosti a každého jednotlivce k tělesným cvičením, ke sportu. Chtěl zvýšit jejich společenskou prestiž, učinit z nich nezbytnou součást života každého jednotlivce a zpětně je využít k formování životních postojů a názorů.

Za více než sto let se mnohé změnilo, obrovským vývojem prošel moderní sport i světové společenství. Zrod olympismu koncem 19. století byl důsledkem společenského vývoje i rozvoje sportu té doby v různých zemích i v mezinárodním měřítku. Nepochybně zde doznávaly ještě ideály renesance a osvícenství. Společenský a ekonomický pokrok vedl k novým požadavkům na člověka z hlediska duševního i tělesného. V nových podmínkách se rozvíjel sport, v olympismu našel vhodnou půdu rozkvětu, olympismus pak ve sportu našel skvělý prostředek svého naplnění. Základem mezinárodního olympijského hnutí se mělo stát sportovní soutěžení, probíhající v duchu rytířství, vzájemné úcty a uznávání. Účast stála výše než vítězství, ideálem se měl stát helénský ideál kalokagathie. Byl to i pokus na základě zájmu o sport sblížit různé národy bez ohledu na příslušnost rasovou, politickou, náboženskou či jinou. Tyto záměry byly a jsou vysoce politické a prospěšné všem.

Více jak stoletá historie novodobého olympismu dokazuje, že přes četné problémy a krize je olympijské hnutí životaschopné. Přesto se může zdát, že původní vize nebyla zcela naplněna, zájem o výkon a politický či ekonomický prospěch mnohdy vítězil a vítězí někdy i dnes nad filosofickými základy i úkoly olympismu. Některé symptomy

OLYMPISMUS

současného sportu i olympismu vedou proto i k úvahám o tom, že olympismus se oslabuje, a že se stále více prosazuje pragmatické pojetí sportu. Události posledních let (doping, korupční aféry) vyúsťují někdy až ke zpochybnění olympismu a jeho struktur, objevují se hodnocení jako krize apod.

Mezi ideálem a skutečností není však vždy shoda, naznačil to v samotných počátcích již Pierre de Coubertin: „*Sport může mít blahodárný či škodlivý vliv. Záleží na tom, jak se k němu postavíme, jaké mu dáme zaměření. Může vyvolat nejušlechtilejší touhy, ale i nejnižší pudy, může rozvíjet smysl pro čest a spravedlnost, ale také chamtivost. Může být rytířský i zkažený. Sportu můžeme použít k upevňování míru stejně dobře jako k přípravě války*“. Ano, dnes víme, a stále musíme mít na paměti, že sport nepředstavuje pouze příležitost k výchově, ale i k obchodu, přináší radost i uspokojení, ale také smutek a zklamání, nabízí volnost i přátelství, avšak i odříkání a nevraživost.

Kromě základní výše položené otázky, co je olympismus, se vynořují i otázky další, např. zda má olympismus co říci současným generacím a v jaké podobě - tedy především otázky jeho hodnot.

Hledání odpovědí na tyto a další otázky je vysoce aktuální. Je známo, že antické olympijské hry se konaly více než tisíc let. Moderní olympismus ve své dosavadní více jak stoleté historii přes všechny krize potvrzuje svoji životaschopnost. Jeho vývoj, a poslední léta zvláště, však ukazují, že ideje a principy olympismu neplatí automaticky, ale že je nezbytné je studovat, kriticky rozvíjet, propagovat a především bránit.